

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen ponedeljka vsak dan dopoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Franč. Škafarska ulica št. 6,
1. nadstropje, Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30.—, za pol leta K 15.—, za četrta leta K 7-50, za mesec K 2-50. Za Nemčijo celo leto K 33-60, za ostalo tujino in Ameriko K 42.—. Posamezne številke po 10 vinarjev.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije za list so poštne proste.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 vin.; pogojem prostor 50 vin.; razglaš in poslano vrstica po 60 vin.; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Štev. 28.

V Ljubljani, petek dne 17. avgusta 1917.

Leto I.

Mi in drugi.

Živimo v dobi velikih dejanj in temeljnih izprememb. Porajajo se zato neprenehoma nova vprašanja, ki tirjajo krepko natančen, nepreklicen odgovor. Nove ideje se sučejo neprestano v šumnem vrtincu te preobrazujoče dobe, ki si jo le težko predstavljamo v vsem njenem velikem obsegu. Vsi čutimo, da se vrši na svetu ogromen preobrat, dalekosežen socialen proces, ki bo trajal in se izpopolnjeval še dolgo po končani vojni. Cilji in sistemi se izpreminjajo dan za dnem. O vojni, ki se je pričela v znamenju invazije in premagovanja, se govori sedaj le v zvezi z demokratičnim preustrojem vsega socialnega življenja. Vojna se maščuje nad povzročitelji. Nemoteno gospodstvo plemenitih in blagoslovljenih izvoljencev je končano za vedno. Bliža se ura spoznanja in razodetja. Nov dan vstaja, njegove polne luči še ne vidimo, ali žarki njegove zarje že svetijo na obzorju...

Viharni dogodki sedanje dobe so našli nepripravljene celo one narode, ki so se že prej visoko povzpeli. Za nas Slovence je trezno zasledovanje vseh pojavov še posebej težavno, ker nam manjka vsled razmer, v katerih smo prisiljeni živeti, marsikateri predpogoj. Sedanji čas zahteva od nas tolike pažnje in smotrenosti, da ga le težko obvladamo. Pisani ples burnih, od trenutka do trenutka se izpreminjajočih dogodkov nam jemlje češče ravnotežje in nam kali pogled. Teži nas pa še precej telesno in duševno tisočletno hlapčevstvo. Očitno je, da moramo v tem velikem momentu predvsem združiti vse zdrave elemente v narodu, da posvetimo vse moči velikemu problemu, kajti zavedamo se vsi dovelj, da je napočila tudi za nas, kakor za vse, pravice in svobode žejna ljudstva, velika odločilna ura.

Sedanji dogodki zahtevajo, da se zlasti slovensko delavstvo, ki ni doslej dovelj krepko govorilo, javi k besedi in pove odločno in brez prikrivanja svoje mnenje. Odporni sili delavstva se ima narod zahvaliti, da še obstoji in da se mu kaže sedaj

lepša bodočnost. Slovensko delavstvo je občutilo najhujše vso težo in vse gorje narodove križevke poti skozi dolga in temna stoletja. Presveto mu je zato vprašanje njegove bodočnosti, ki si jo je zasanjalo in začrtalo že tedaj, ko se je prvič združilo in ko je prvič nastopilo proti svojim žalcem in zatiralcem. Bodočnost slovenskega naroda mora biti bodočnost popolne svobode in popolne enakopravnosti, bodočnost, ki ne pozna gospodovalcev nad voljo ljudstva, ki ne pozna večjega zakona od ljudskega glasu... Svoboda mora biti vredna naroda, ki se je znal ohraniti kljub temu, da so ga, odkar obstoji, bičali in križali. V velikem času kliče slovensko zavedno delavstvo vse zdrave moči na delo za prenovitev in osvoboditev našega življenja. Kar je čilih energij, kar je odkritosrčnih prijateljev svobode, resnične in prave svobode, vse kliče pod prapor odrešenja. Zavedamo se, da je za izpopolnitev socialnega procesa v narodu predvsem potrebno, da se zagotovi celoti možnost razvoja. Ta možnost nam je dana edinole v veliki, samostojni, enotni združbi vseh jugoslovanskih plemen. Bridko občutimo posledice naše razcepljenosti, ki omogočuje našo zaslužjenost. Temelj naroda je pa predvsem zavedno, ustvarjajoče delavstvo in odločilna beseda o njegovem novem postanku pripada v prvi vrsti njemu samemu. Še preden so drugi mislili o naši bodočnosti, si je delavstvo jasno začrtalo svoj cilj. Zapisan je bil z zlatimi črkami na njegovi bojni zastavi. Ali naj sedaj to delavstvo stopi v stran in pusti, da si ga osvaja in tolmačijo drugi? Ne slepi ga strankarstvo. Ali pri velikem delu hoče biti uvaževano kot pravi kulturni, gospodarski in politični faktor naroda. Pripravljeno je na delo. Prisotno bo, kjerkoli bo treba pridnih zidarjev pri zgradbi nove stavbe. Močne so njegove roke, napora in odpora vajene. Svojo združeno moč hoče posvetiti skupnemu velikemu cilju, ali posvetiti jo hoče kot polnopravni in polno uvaževani zavedni faktor, ki ve kakšen je njegov smoter, smoter ljudstva, ki hoče živeti in zmagovati...

Pozabiti pa ne more naše delavstvo niti danes na vse one činitele, ki se sicer zavzemajo z veliko vnetostjo za narodno osvoboditev, ki so mu pa doslej pačili na najgrši način dušo in razum. Mislimo v prvi vrsti na one činitele, ki so v zadnjih treh letih nastopali tako, da ostane slovenska zgodovina za vse čase osmešena in osramotena. Vsi neprijetni pojavi v javnem življenju na Slovenskem, zlasti po izbruhu vojne, ko se je takozvana najmočnejša slovenska ljudska stranka ponižala do podlega, najgnusnejšega, sistematičnega denunciantstva, napravljajo zavedne proletarce sila nezaupne. Politično zgodovino zadnjih let ne izbriše nobena še tako velika poteza. Delavstvo ve, da so prišle take stranke ravno tekom vojne do svojega popolnega moralnega in političnega poloma in zida zato svojo bodočnost predvsem na svojih temeljih. Beseda po potrebi združitve gre danes v prvi vrsti na naslov delavcev samih. Slovenski proletarci naj spoznajo potrebo solidarnosti. Velicina sedanjega momenta zahteva, da je delavstvo čim močnejše, da bo njegov vpliv tem uspešnejši pri velikem, neizogibnem delu.

Združeno delavstvo naj pozdravi zoro splošnega odrešenja in prerodenja v znamenju svoje polne, zavedne in zrele moči!

Gh.

O naših narodnih problemih.

IX.

Zemlje je premalo!

Naš majhni kmet pri novodobnem gospodarstvu s svojo zemljo ne izhaja več in bo težko izhajal tudi tedaj, kadar bo njeno rodovitnost še bolj izkoristil. Poleg tega mu jemlje zemljo tudi razvijajoča se industrija, ki išče cenejših vodnih sil. Velika industrija stremi, da zamenja drago parno gonilno silo s cenejšo vodno silo. Zato se seli na deželo. Pa tudi sicer večja obrtna podjetja

LISTEK.

A. P.

Odvetnikova metoda.

(Dalje.)

„Saj je res! Vi ste preprečili poravnavo, ki se mi je bila skoraj že posrečila.“

„Res je!“ pritrdi odvetnik. — „To je moja zasluga. Poravnava bi potrdila zgolj sedanje neznosno stanje, duševno bi oba še bolj potlačila. Kaj je pričakovati od zgoščene mržnje in ljubosumnosti, ako zapremo ventile? Eksplozijo, gospod predsednik!“

„Zelo svojevoljna domneva!“

„Zelo verjetna domneva! Sklicujem se na zgled!“

Odvetnik se zravna, dvigne glavo, desnico položi na srce in nadaljuje:

„Poglavitno je to, da oba duševno trpita. Oba sta še mlada, čvrsta in zdrava.“

Po naših nazorih, naj bi se veselila življenja, ljubila ta dar božji. Ona dva pa ga sovražita, ker ga občutita kot breme. Čemu trpljenje, ako je odpomoč lahka, ako zdravnik lahko uteši boleost? Zaradi morale? Kakšne morale? Morale tujih ljudi? Ali ne bi bilo neizmerno zaradi takih nikjer in nikoli opravičenih obzirov nositi v srcu srd, in duši obup? Srce — je naša morala! Napačni obziri, tudi če so privzgojeni, nimajo pravice, da mučijo človeka. Kdo ima pravico, gospod predsednik, obsoditi kogarkoli na duševno suženjstvo? Družba ima pravico človeka telesno kaznovati, ga obsoditi v duševno suženjstvo pa ga ne sme. To nam prepovedujeta naš čut in naša zavest, da smo ljudje. Ako je človek spoznal svojo zmožnost, ima pravico, da jo popravi. Svoboden naj živi po svoji veri in volji, da ne bo v njegovem srcu sovražstva, v njegovi glavi zlobne misli!“

Predsednik se dvigne, stopi k oknu in se zagleda v oblačno obzorje.

„Dobro!“ — reče. „Ali ste pa tudi premislili, kaj bo, ako se Božiču dokaz ne bo posrečil in bo v pravdi propadel?“

Odvetnik stopi k predsedniku in se pomakne za temnordeči zastor, tako, da vidi doktor Šeme zgolj njegovo glavo v zasenčenem profilu in gostikulajoče roke.

„Vseeno je, kdo dokaže krivdo. Božič trdi, da je ona kriva. Ona pa ostaja pasivna in se zgolj brani. Ako ima protidokaze, naj pride na dan z njimi. Moj klient bo doprinesel dokaz resnice za svojo trditev.“

„Kako?“ — vpraša predsednik, ki se je očitno že udal in omahuje le še na videz. Odvetnik se nasmehne.

„Ljubosumnost je previdna in iznajdljiva. Ko je Božiča napadla ta grda bolezen, je svojo ženo takorekoč zastražil. Vsak njen korak in migljaj, vsako besedico in vsak vzdihljaj je opazilo in slišalo policijsko uho. Kdo je pazil na njo? Hišna, kuharica, dekle in hlapci, celo trgovski vajenci. In kakor navadno, tako tudi tukaj: Detektivi niso

rada nakupujejo zemljo, da si sama preskrbe za svoje izdelke potrebne sirovine. Poljedelska produkcija sama ne koncentrira velikih površin zemlje. Mali in srednji kmet sta precej stabilna; pada pa njimi blagostan, vedno težje zmagujeta bremena. Pač pa skuplja zemljo industrijski obrat, ki je zvezan z veleposestvom. V Avstriji ima 451 največjih podjetnikov 4683 obrtnih obratov, v katerih je zaposlenih 889.647 ljudi. Od teh 451 podjetnikov jih 113 poseduje tudi 1302 poljedelskih obratov, v katerih je bilo zaposlenih 52.000 poljedelskih delavcev. Površina posestev teh 113 lastnikov znaša eno dvanajstinko površine vse sedanje avstrijske države.

Tudi med Slovenci so posamezni veleposestniki lastniki obširnih posestev. Najlepši in največji gozdovi so v njihovi posesti, v posesti graščakov, fidejkomisov, denarnih zavodov in verskega zaklada. Veleposestvo živi pri nas predvsem od gozdnega gospodarstva in lesne trgovine. Kmet, ki je izsekal svoje gozdove si ne opomore nikoli več. Veleposestnik, ki z gozdovi racionalno gospodari, po načrtih, ki so preračunani za desetletja v naprej, se z lehkoto vzdrži na površju, zakaj les in oglje sta vedno bolj dobičkonosna produkta. Industrija in veleposestvo tako izpodrivata malega in srednjega kmeta, ker mu jemljeta zemljo, ki jo ima itak pramalo. Kmetstvo vprašanje je toraj v bistvu vprašanje o povišku produkcije in pa o pridobitvi nove zemlje.

Pravičnejša razdelitev zemljišč postaja za malega in srednjega kmeta važno vprašanje. Po kmetški odvezi so ostali graščakom in veleposestnikom najljepši in največji kosi gozdov in polja. Ta obširna površina zemlje, ki je danes v rokah maloštevilnih posameznikov, mu sedaj manjka. Razlastitev veleposestev in odprava na zastarelih predpravicah slovečih fidejkomisov, ste postali za našega majhnega kmeta, ako hoče uspevati kot producent, pereče življenjsko vprašanje. Poleg tega mu more pomagati tudi združna organizacija, ki ima za kmeta tele važne naloge:

1. da mu posreduje cen kredit in ga obvaruje spekulativnosti;

2. da mu omogoči nabavo orodja in strojev in ga pri tem obvaruje dragih mešetarjev;

3. da mu razpeča produkte in ga spravi v direktno zvezo s konsumentom;

4. da ga organizira kot konsumenta.

Združna organizacija je med Slovenci že precej razvita, pa še dolgo ne tako, kakor bi morala biti. Uradna statistika navaja za leto 1912 — 952 slovenskih zadrug; od teh jih je bilo na Kranjskem 424, na Štajerskem 254, na Koroškem 36, v Trstu in okolici 47, na Goriškem 135 in v Istri 56. Večina teh zadrug je kreditnih. Presenetljivo

bili zgolj v njegovi službi, ampak tudi v njeni.

„Strašno!“ — zamrmra predsednik.

„Tudi njo je mučila ljubosumnost, čeprav ni ljubila. To je nelogično, ampak resnično. Poznamo več vrst ljubosumnosti; vsa so podobna v metodah, imajo enake učinke. Policijska sredstva ljudi korumpirajo. Zakonca sta postala odvisna od lastnih uslužbencev. Ko je Božičevica zapodila kuharico iz službe, jo je ta izdala. Ljudje so nizkotni in zavratni. Maščevanje jih duševno zadovoljuje, čeprav je grdo. Kadar ljudje vidijo, da se dva prepirata, se pridružijo tistemu, ki napada, ker ima več upanja na zmago kot oni, ki se brani. Zato bodo priče na Božičevi strani.“

Predsednik pobere knjige z mize, pogleda na uro in pravi:

„Čas je, da pogledamo za kosilcem. Dobro, gospod doktor, pa razsekajte voz, ako ni druge odpomoči. To so strašne razmere! Če pomislim nato, me zaboli v glavi.“

(Konec prih.)

malo je konsumnih in pa obrtnih zadrug. Vendar je kmet med vsemi stanovni na Slovenskem pokazal še največ zmisla za združno organizacijo. Delavstvo hodi za njim. As.

Politični pregled.

— Ali je podpredsednik „Češkega svaza“ agent državne policije? Pod tem naslovom priobčuje sodrug dr. Soukup pozornost vzbujajoč članek v „Pr. Lidu“, v katerem se bavi z obdolžitvami proti sodr. dr. Šmeralu, da je agent državne policije. (Članek priobčimo jutri). Soukup ostro zavrača vsa očitavanja proti Šmeralu. Sedaj je izpregovoril še dr. Šmeral in objavlja v „Pr. L.“ članek, ki ne brani njegovo osebo, ampak njegovo politično prepričanje kot češkega socialnega demokrata. Dr. Šmeral izjavlja, da ga ničesar na svetu, in tudi ne najhujši očitki, ne morejo odvrniti od zastopanja onih političnih nazorov, ki tvorijo njegovo prepričanje in katerih ne more izpremeniti nikako strahovanje. Ti nazori so osredotočeni v tem, da Čehi, ki so za večne čase zvezani z nemškim narodom, morajo priti do sporazuma potom poravnave. Potek svetovne vojne ni na tem njegovem nazoru ničesar izpremenil, ampak ga je v tem pogledu še utrdil. Dobro ve, da je ta nazor zapreka na potu k populariteti, a ničesar ga od tega njegovega prepričanja ne more odvrniti.

— Razdružitev poljskega narodnega komiteja. Vsepoljska stranka bo na seji poljskega kluba dne 2. septembra predlagala, da se poljski narodni komite razdruži. Ta komite je v prejšnji dobi nabiral poljske legionarje v Galiciji. Ko pa se je ustanovila kraljevina Poljska, so odšli legionarji v Varšavo, da tvorijo jedro bodoče poljske armade. Narodni komite se bavi sedaj le z dobrodelnimi napravami za legionarje. Vplivni krogi se oglašajo proti razdružitvi.

— Dogodki na Ruskem. V zadnji številki „Napreja“ smo poročali o privatnem zasedanju dume in o nastopu častniškega zbora proti delavskim sovjetom in o sklepu one seje privatne dume, da se vpostavi veliki knez Mihael za carja. „Birševija Vedomosti“ prinašajo k temu značilno vest, da je bil napravljen poizkus, ukrasti iz senata listino, s katero se je odpovedal car prestolu. Značilno za novi reakcionarni kurs je tudi to, da se lahko gibljejo plačani agenti carizma popolnoma svobodno v Petrogradu, med tem ko zasledujejo revolucionarce. 27. julija je bil shod petrogradskih častnikov, na katerem je označil mornariški kapitan Šuravlev vojaški in delavski sovjet za razdiralec armade in industrije in poročnik Polianovski je izjavil, da ugonablja formula o miru brez aneksij armado. Vse kaže, da prihajajo na Ruskem na površje reakcionarni elementi in da vlada v notranjosti dežele precejšnja anarhija. Ruski listi poročajo tudi, da so priredili 40 letni vojaški demonstracije in izjavili, da se ne vrnejo na fronto. V Astrahanu je postalo gibanje med vojaški, ki nočejo več na fronto, naravnost nevarno.

— Giolitti o premembi vnanje politike. Bivši italijanski ministrski predsednik Giolitti je bil pretečeni tork izvoljen zopet za predsednika provincialnega sveta v Cuneo ter je ob tej priliki govoril tudi o potrebi dalekosežnih izprememb v vodstvu vnanje politike. Sedanja svetovna vojna je — kakor je rekel angleški ministrski predsednik — po splošnem potopu največja nesreča za človeški rod. Logično je torej, da skušajo narodi najti sredstvo, ki bi preprečilo, da bi se še kdaj ponovila taka katastrofa, in da se pripravijo razmere, ki bi nam dale jamstvo, da je ta vojna bila res zadnja. Velik korak v tem oziru bi bil storjen, če bi se na podlagi narodnostnega principa priznala vsem narodom pravica, da si sami iz-

volijo vlado, kakršno hočejo imeti in če bi se v vseh deželah ustvarile take svobodne notranje naprave, da bi le zakonito izražena volja narodov določala smer delovanju vlade. Italija se bo v posvetu narodov za tako ureditev gotovo z vso energijo potegovala. Bila bi nevarna iluzija, rekel je nadalje Giolitti, misliti na to, da bi se vodstvo vnanje politike moglo zopet nadaljevati na podlagi tajnih pogodb ter socialne in gospodarske politike, kakor v dobi pred vojno. Ta doba je definitivno končana. Vojna je dokazala potrebo dalekosežnih izprememb v vodstvu vnanje politike. Ko se vrnejo milijoni delavcev, po junaško prestanih mukah in trpljenju v vojni v svoje borne domove, prineso s seboj zavest svojih pravic ter bodo zahtevali naprav večje socialne pravičnosti, katerih jim hvala ležna domovina ne bo mogla odreči. Upajmo, da bodo potem vodilni stanovi imeli zmisel za pravičnost in za človečansko skupnost, tako da se izvrše preuredbe brez težkih pretresljajev in brez škode za državni red.

— Angleška zbornica o Stockholmu.

V angleški spodnji zbornici je podal Henderson obširno pojasnilo o vzrokih svojega odstopa. Zanima, da bi kdaj izrazil namero, o izpremembi svojega stališča glede stockholmske konference ter pripravil svoje tovariše v zmoto. Pojasnil je, da je na konferenci delavske stranke v zadevi stockholmske konference posebno poudarjal rusko mnenje nasproti konferenci, bolj kakor je to bilo izraženo v poročilu ruske vlade. Ni nameraval prikriti konferenci kakih poročil. Sporočil je konferenci, da se je stališče ruske vlade izpremenilo. Henderson se je izjavil proti nadaljnjemu razpravljanju te zadeve ter izrazil željo, da bi se vojna zmagovito končala. Lloyd George je izjavil, da gotovo vsa zbornica pritruje Hendersonovi želji glede zmage. Vsi člani vlade pa so imeli vtis, da bo Henderson v delavski konferenci porabil svoj vpliv proti stockholmski konferenci. Lloyd George je grajal Hendersona, ker na konferenci ni prečital poročila ruske vlade ter je potem izjavil: V zadnjih dneh se je nekaj izpremenilo. Napravili so se poizkusi, da se dvigne disciplina moštva v ruski vojski. V takih razmerah je uprav usodno, prirejati s sovražnikom konferenco ravno v trenutku, ko se pripravlja prvi korak, da se zopet napravita red in disciplina ter da se prepreči pobratimstvo s sovražnikom na fronti. Do tega zaključka so prišli aliirane vlade. O mnenju Rusije v trenutku ne rečem ničesar: Rusija ima velike težave. Združene države Severne Amerike so sklenile, da ne puste delegatov v Stockholm. To je velika demokracija. Francoska vlada je prišla do enakega zaključka, ravnotako Italija in Angleška. Te štiri aliirane države so definitivno sklenile, da se morajo, če se razpravlja o pogojih za mir, teh razprav udeležiti zastopniki vsega naroda. Jaz sem zadnji, ki bi hotel postaviti moč dela, ali oni niso skupnost. Če pride mir, ga mora ugotoviti narod kot celota. Rusija ima socialistično vlado in če pride do razpravljanja o mirovnih pogojih, mora imeti za sabo merodajno mnenje vsega naroda. Jasno je, da ruske vlade ne zadene odgovornost za stockholmsko konferenco. Asquith je odločno odobral poudarjanja ministrskega predsednika, da je mir, katerega vsi žele, in edini mir, ki bi odgovarjal žrtvam ali bi jih zopet popravil, le tak mir, katerega bi odobrili narodi vseh udeleženih dežel. Bilo bi žalostno, če bi činitelji delavskega gibanja na stockholmski konferenci pripravljali pot za dvomljiv mir. Tudi delavska stranka, vsaj velika večina te stranke, je pripravljena, vztrajati v vojni, dokler se ne dosežejo veliki cilji, za katere smo šli v vojno. To bo, upa Asquith, vtis današnje debate pri vseh aliirancih.

— Predsednik francoske republike Poincaré je dospel v spremstvu mini-

stra za javna dela Bourgoaja in poslanka Barrérja na italijansko fronto, kamor ga je bil povabil italijanski kralj. V glavni stan so prišli še italijanski ministrski predsednik Bosselli, minister za zunanje zadeve Sonnino in italijanski poslanik v Parizu Salonggo Raggo.

— **Ministrska konferenca v Stockholmu.** Glede poročila, da je švedska vlada povabila nevtralne države k ministrskemu posvetovanju v Stockholm, izve švicarski tiskovni urad, da švedska vlada res pripravlja tako konferenco. Švicarski zvezni svet pa o tej zadevi še ni sklepal.

— **Papež na delu za mir.** Papež je razposlal vsem vojskujočim se državam in nevtralnim državam okoliščino, kjer kliče na mir s konkretno določenimi pogoji „Corriere della Sera“ poroča, da predlaga papež kot splošne garancije za mir odpravo stalnih armad, ustanovitev mednarodnih razsodišč in svobodo morja. Predpogoj za mir je tudi, da ne zahteva nobena stranka vojnih odškodnin in tudi obnovitev Belgije je važen pogoj. Nemčija naj dobi povrnjene kolonije. Papež se dotika tudi vprašanja Trsta in Trienta in izraža upanje, da najdeta prizadeti državi v teh točkah rešitev, ki zadovolji narodnostne želje. Prav taka rešitev je tudi potrebna za Poljsko in Armenijo.

— **Razdelitev Male Azije.** Kakor poroča italijanski poslanec Bevione iz Londona listu „Gazzetta del Popolo“, dosegel je Sonnino z angleško vlado sporazumljenje glede italijanske interesne sfere v Mali Aziji. Mala Azija da ostane pod turško suvereniteto, razdeli pa se v italijansko, francosko in angleško interesno sfero. Bevione poroča nadalje, da se je Italiji zagotovila podpora tudi glede dobave vojnega materiala.

Stockholmska konferenca.

V angleški poslanski zbornici je izjavil Bonar Law, da so sklenile ententne države — Rusije ni omenil — da ne izpostavijo potnih listov za stockholmsko konferenco. Angleški in francoski socialisti so pa pač tako močni, da prisilijo svoje vlade k preklicu te odredbe. Francoski socialisti v senj-kem okrožju so že sklenili s 8897 glasovi proti štirimi, da odločno protestirajo proti neizpostavljanju potnih listov. Če bodo tudi angleški socialisti tako odločni, to je za enkrat še dvomljivo. Že to je sumljivo, da so dovolili, da je stopil Barnes na Hendersonovo mesto v ministrskemu kabinetu. Barnes je bil prej tajnik zveze strojnih ključavničarjev in je bil izvoljen v Glasgowu kot poslanec neodvisne delavske stranke. Barnes je pristaš one skupine delavske stranke, ki je za nadaljevanje vojne.

Francoski socialisti so sprejeli glede udeležbe na stockholmski konferenci sledeči sklep:

Francoska socialistična stranka ne gre zato v Stockholm, da bi iskala tam soglasja v mirovnihih zadevah, temveč zato, da poudarja misel, da je mogoč mir le na podlagi narodnih pravic s častnimi pogodbami in na podlagi obveze, da naj odločijo o vseh sporih narodi sami.

Francoski socialisti zahtevajo obsodbo vlad, ki so zakrivile vojno. Hočejo storiti vse, da se skrajša vojna. Od vlad zahtevajo izjavo, če hočejo vlade še vedno mir na podlagi vojne karte in zahtevajo, da se izključijo vsi socialisti, podpirajoči vlade, ki so zakrivile vojno, iz internacionale. Francoski socialisti so pripravljeni, da se udeležijo vseh razprav, ki so pravilno sklicane in s pogojem, da vedo vnaprej, s kom imajo opravka in s kom bodo obravnavali. Razpravljajo lahko le z zaupanja vrednimi odposlanci; pred vsem žele, da zavzamejo vse skupine odločno stališče o tem, kako naj se zavaruje mir.

Dnevne beležke.

— Našim naročnikom naznanjamo, da jim pošiljamo vedno šest števil na ogled. Če med tem časom ne poravnajo naročnine, jim ustavimo list, a ga jim takaj zopet pričnemo pošiljati, ko prejmemo naročnino. Toliko v vednost tistim, ki reklamirajo list, ne da bi plačali naročnino.

— **Naročnikom „Napreju“, ki prejema list po pošti naznanjamo,** da odhaja list iz Ljubljane redno. Če je pa tak silen nered pri prejetju lista, ni naša krivda. Prosimo vse, ki ne prejema lista redno, da napravijo potrebne korake na svoji domači pošti, ker edino tam morajo biti ovire.

— **Pozor — člani konsumnega društva za Ljubljano in okolico.** Kdor še ni kart za kavo oddal, naj jih odda nemudoma v oni filiali, kjer navadno kupuje.

— **Sadje.** Veliko sadja se bo letos izpremenilo v mošt. Ljudje čutijo visoke cene vina, nekaj piti pri delu kmečki človek mora — odtod izpreminjanje sadja v mošt. — Cene vina bi se morale regulirati navzdol. Kar bo veljal liter nove letina nad K 1:20 na debelo, ali K 1:60 na drobno, bo vse preveč in zle posledice tega se bodo prekmalu pokazale. Visoke cene enega pridelka povzročijo čisto naravno zopet visoke cene drugega pridelka. — Vobče je nastala velika anarhija na celem trgu, in zdi se, da so se izmuznile vajeti iz rok, ker so bile roke premehke in preobzirne.

— **Slovenska Matica** opozarja vse cenj. svoje člane, naj vselej, kadar ji pošljejo članarino obenem pripomnijo, za katero leto je namenjena. Spricho razmer ne izda Slov. Matica za 1914. leto toliko publikacij, kakor jih je do zdaj redno izdajala. Izda pa gotovo par knjig. Vabimo torej vse, ki še niso za to leto plačali, da se oglasijo.

— **Napad Italijanskih letalcev na Jesenice in okolico.** Iz vojnega tiskovnega stana poročajo z dne 15. t. m.: Italijani so v zadnjih dveh dneh dvakrat zaporedoma z razičnim brodomjem obiskali Jesenice in okolico in metali bombe. Povzročili so le, da gore gozdovi.

— **S Koroške Bele** nam prihaja poročilo o silovitem požaru, ki je divjal v torek in baje uničil 49 poslopij. Požar je razdejal vas tako, da ni skoraj več sledu o njej. Koroška Bela je postala žrtev vojne.

— **Hrastnik.** V nedeljo 12. t. m. je črnovojnik Ivan Hrup, ki je na dopustu ranil rudarja Bočka smrtno nevarno v lice in mu prerezal žilo. Bočko se je vračal skozi Hrastnik domov v Trbovlje.

— **Zaplemba živil, ki jih kdo prinese s kmetov, je nedopustna.** Graški „Arbeiterwille“ poroča: V okrožju nekaterih štajerskih okrajnih glavarstev so hoteli zapleniti nekateri „nadzorovalni organi“ živila, ki si jih je kdo nabral po kmetih, da jih prinese domov. Sodrugi posl. Resel je šel zato k deželnemu predsedniku in se pritožil nad takim postopanjem nadzorovalnih organov. Resel je dobil na to od dež. predsednika pismo obvestilo, ki pravi, da je opozorilo deželno predsedstvo okrajna glavarstva Maribor, Ptuj in Leibnitz, da je na podlagi odredbe z dne 24. maja 1917 zaplemba živil, ki jih prinese kdo s kmetov, nedopustna. „Arbeiterwille“ pristavlja: Pričakujemo, da se vendar že enkrat ravna okrajna glavarstva po tem odloku. To pa ne velja le za omenjena tri glavarstva, temveč tudi za vsa ostala okrajna glavarstva. Šele pred kratkim smo se pritoževali nad tem, da je zaplenilo orožništvo na postaji Kalsdorf živila. Če še kdaj oblastveni organi izvrše kaj enakega, naj se jih opozori na odlok z dne 24. maja 1917 in na novo odredbo deželnega predsedstva.

— **C. kr. slovenska državna gimnazija goriška — Zaposlovalni tečaji v Trstu.** Vsi oni gimnazijci, kateri nameravajo obiskovati v prihodnjem šolskem letu ta zavod, naj to nemudoma na dopisnici naznanijo vodstvu, Trst, ulica Galatti, 8/1.

— **10.000 gnilega sočivja.** Neka železničarska žena poroča „Arb.-Ztg.“: „11. t. m. sem prišla na svojem potovanju za živili v Inzersdorf. Okolo velikega smrdljivega kupa je stala ogromna množica ljudi — žene, otroci, starčki. Kaj je bilo? Gnilo zelje v skupni teži 10.000 kg, ki so ga pripeljali semkaj, da ga uničijo. Torej to se zgodi, da zgine 10.000 kg zelja, med tem ko ni na trgu niti ene zeljnate glave. Ali ni to preneumno.“ — „Arb.-Ztg.“ dostavlja: To ni preneumno, temveč to je le posledica gospodarskega reda, ki daje posedujočemu pravico, da tudi uniči svoje blago, če je to v interesu višjega profita.

— **Najboljše sredstvo, da pride kmalu mir.** Iz dunajske „Arb.-Zeitung“ posnemamo: V družbi smo se pogovarjali o možnostih za mir. Vsakovrstni načrti so se pojavljali in prerekanja je bilo dosti. Odločna žena, veselih oči, je končala prerekanje tako-le: „To je vse za nič, je vse preveč komplicirano. Ampak vem za sredstvo, ki ne zgreši namena: V vseh vojskujočih se državah naj zaplenijo po kmetih in v mestih vsa živila privatnikov, torej v Parizu in Londonu, na Dunaju in v Frankfurtu. Kronične žledolodne katarje naj odpravijo in afekcije ledvic naj potrdi uradni zdravnik. Potem naj pride prisilna enotna kuhinja za vsakogar z obveznostjo, da mora použiti jedila v kuhinji. Ali stavimo, da prično takoj mirovna pogajanja, če traja to le šest tednov po vsej Evropi?“ Bodro se je ozrla naokolo. Ali nihče ni hotel staviti.

Aprovizacija.

Razdelitev mesa na rdeče izkaznice. V soboto, dne 18. avgusta popoldne bo razdeljevala mestna aprovizacija iz svojega skladišča v cerkvi sv. Jožefa na rdeče izkaznice, goveje meso po naslednjem redu: od pol 2. do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 600, od 3. do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. št. 801 do konca Družine do 3 oseb dobe $\frac{1}{2}$ kg, s 4 in 5 osebami $\frac{3}{4}$ kg, s 6 in 7 osebami 1 kg, z več kot 7 osebami $1\frac{1}{4}$ kg. Prinesti je s seboj nakaznico za meso.

Razdelitev mesa na uradniške skupine. V soboto, dne 18. avgusta 1917 bo razdeljevala mestna aprovizacija iz svojega skladišča v cerkvi sv. Jožefa vsem uradnim skupinam skupinam meso, po naslednjem redu: od pol 5. do pol 6. I. skupina, od pol 6. do 6. II. skupina, od 6. do pol 7. III. skupina, od pol 7. do 7. IV. skupina. Družine do 3 oseb dobe pol kg, s 4 in 5 osebami $\frac{3}{4}$ kg, s 6 in 7 osebami 1 kg, z več kot 7 osebami $1\frac{1}{4}$ kg. Prinesti je s seboj tudi nakaznico za meso.

Oddaja slra za Vič in Moste. Mestna aprovizacija bo oddajala za Vič in Moste jutri, v petek, (17. avgusta) v cerkvi sv. Jožefa, sir. In sicer pridejo na vrsto: Iz Most od pol 2 do pol 3 vsi, ki imajo rumene izkaznice B, od pol 3 do 4 vsi, ki imajo rumene izkaznice C. Iz Viča od pol 4 do 4, vsi, ki imajo rumene izkaznice B, od 4 do 5 vsi, ki imajo rumene izkaznice C. Cena za kroglo je K 4.— pol krogla K 3.—

Oddaja krompirja. Mestna aprovizacija bo delila iz svojega skladišča pri Mühleisnu na Dunajski cesti krompir. Na vrsto pridejo v petek, dne 17. avgusta od 2 do 3 tisti, ki dobivajo kruh v Konsumu v Zvezdi, od 4 do 6 oni, ki dobivajo kruh pri Bedenu na Tržaški cesti št. 4, od 3 do 4 stranke, ki ga prejema pri Žabnikarju v Zvezdi. V soboto dopoldne prejmo

krompir od 8 do pol 10 tisti, ki dobivajo kruh pri Jakinu na Dunajski cesti št. 4, od pol 10 do 11 stranke, ki sprejemajo kruh pri Pircu na sv. Petra cesti št. 5. V soboto popoldne pridejo na vrsto od 2 do pol 4 stranke, ki prejema kruh v vojni prodajalni Prešernova ulica, od pol 4 do 4 tisti, ki dobivajo kruh pri Godcu na Dunajski cesti, in od 4. do 6. vsi, ki ga prejema v vojni prodajalni na Marije Terezije cesti. Za vsako osebo sta določena 2 kilograma po 50 vin. Družinske izkaznice je treba prinesiti s seboj in sicer samo stare.

Neužiten kruh. Gospa Godčeva prosi, da objavimo sledečo izjavo v njeno obrambo: V 25. številki dnevnika „Naprej“ v Ljubljani z dne 12. avgusta t. l. izšla je v koloni „Aprovizacija“ notica, ki očita moji pekariji, da peče neužiten kruh, in kliče oblasti proti meni na pomoč. Navedeno očitaje je docela neopravičeno, in navedem lahko nešteto prič, ki naravnost hvalijo kruh iz moje pekarije in priznavajo, da ni z lepa kje tako čisto in snažno, kakor v moji obrti. Teh obdolžitev ne morem drugače razlagati, kakor da jih je povzročil kak moj osebni sovražnik, ki mi ne more na drug način škodovati in se je hotel na ta način nad menoj osvetiti. Seveda čudežev dandanes ne more noben delati. Moram peči kruh iz moke, kakršno dobivam od aprovizacije — v zadnjem času predvsem koruzno — in je pri teh razmerah izključeno, da bi bil krh prvovrsten. Ni pa lepo iz teh neugodnih razmer kovati kapital in poskušati uničiti obrtnico, žensko, ki se mora itak boriti za svoj obstanek. Taka neopravičena splošna očitavanja zaslužijo vso obsodbo, in pozivljam dopisnika, naj se ne skriva za uredništvom, temveč pokaže svoje lice in mi pove z imenom, kaj o meni oziroma o moji pekariji slabega ve. V Ljubljani, dne 14. avgusta 1917. — Fani Godec.

Vojna.

AVSTRIJSKO VOJNO POROČILO.

Dunaj, 16. avgusta. (Koresp. urad.) Uradno se razglša:

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada fronta generalfeldmaršala von Mackensena.

Vzhodno od Maracesti so vrgli nemški polki sovražnika čez Seret nazaj, pri čemer so vjeli čez 3500 sovražnikov ter zaplenili 16 topov in čez 50 strojnih pušk. Pri Straoani so se ponesrečili težki sovražni napadi.

Armada fronta generalobersta nadv. Jožefa.

Ob gornji Suziti umaknil se je sovražnik zapadno in Racoase vzhodno Soveja. Honvedi so mu iztrgali goro Resboiului.

Armada fronta generalfeldmarš. princa Leopolda Bavarskega.

Ničesar blstvenega.

ITALIJSKO BOJIŠČE.

Ničesar novega.

Naši letalci nad Benetkami.

Dunaj, 15. avgusta. (K. u.) Uradno: Da vrnemo zadnje letalne napade na Pulj, je preletelo 14. avgusta večje število pomorskih letal skupno s celinskimi letali proti proti pomorskemu arzenalu v Benetkah. Dasi vreme ni bilo ugodno, če tudi so obrambni topovi močno streljali in so zelo nastopali obrambni letalci, je polet prav dobro uspel. Zelo nizko so opazovali naši letalci, kako so prav dobro zadevale težke in lahke bombe, ki so tehtale približno 4 tone. Pogrešamo eno pomorsko in dve ce-

linski letali. Brodovja sovražnih torpedov so se umaknila pred našim oddelkom mornarice, ki je kril letalce. Bombe, ki jih je metal sovražnik na ta oddelek in na Poreč, niso uspele.

Šef generalnega štaba.

NEMŠKO VOJNO POROČILO.

Berlin, 16. avgusta. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan.

ZAPADNO BOJIŠČE.

Armada skupina prestol. Rupprehta Bavarskega.

Na flandrskem se je pričela druga velika bitka. Topniški boj se je stopnjeval včeraj na morskem obrežju ter med Ysero in Deulo do skrajne srditosti; nadaljeval se je nezmanjšano celo noč ter je prešel danes zjutraj v bobnajoči ogenj. Za gostimi ognjenimi valovi je nastopila potem angleška infanterija med Bixschoote in Wytschaete v 18 kilometrov široki fronti k napadu. — V Artoisu napadli so Angleži med Hulluchom in Lensom že včeraj zjutraj s štirimi kanadskimi divizijami. Po najljutejšem ognju so vdrl v naše prve črte ter so skušali svoj vpad poglobiti s trajnim pritegovanjem novih čet. Glasom ukaza, ki smo ga našli, je bila cilj njihovega napada štiri kilometre za našo fronto ležeča vas Vendur le Vieil. V bojih, ki so se vršili cel dan pregnale so naše čete s protinapadom sovražnika ter ga zasledovale čez tretjo vrsto naših prvih pozicij. Pridobitev Angležev je majhna. Z novimi napadi, ki so se enajstkrat ponovili, poskusil je žilavi nasprotnik še enkrat svojo srečo. Pred našo bojno črto so se zlomili sovražni napadi. Južno od Hullucha in zapadno od Lensa smo zavrnili sovražnika, ki je imel povsod težke izgube. Pri St. Quentinu so razvijali francozi popoldne zelo živahno artiljerijsko delavnost. 3000 strelav so namerili na notranje mesto; župnišče je pogorelo. Od župnišča se je vnela katedrala, ki gori od pol devetih zvečer.

Armada skupina nemškega cesarjeviča:

V srednjem delu Chemin des Dames je vladala po dnevu živahna bojna delavnost artiljerije. Ko se je že zjutraj ponesrečil prvi naval, pričeli so se proti večeru močni francoski napadi med Cerny in Hurtebise v širokosti petih kilometrov. Napadi so se ponavljali v pozno noč. Ostali smo v polni posesti naših pozicij. Napadi so stali sovražnika mnogo krvavih izgub. — Naseverni Verdunski fronti je bil dopoldne lut artiljerijski boj, ki pa ni dosegel one lutosti, kakor 12. in 13. avgusta.

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Položaj je nespremenjen.

Armada fronta generalobersta nadvojvode Jožefa.

V zasledovalnih bojih zlomile so nemške in avstro-ogrske čete odpor sovražnih zadnjih čet v gorovju južno doline Trotusul.

Armada skupina generalfeldmaršala Mackenseja.

Severno Straoani in Panciu zavrnili so pruski in bavorski polki več napadov rumunskih in novo došli ruskih čet. Ob Seretu so vrgle naše čete sovražnika, ki je ostal še na zapadnem bregu, s silnim napadom čez reko. 54 častnikov, med njimi tudi francoskih, 3500 mož, 16 topov in čez 50 strojnih pušk je ostalo naših rokah.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

Št. 12191.

Opomin!

Ljubljana stoji pred nevarnostjo, da bo ostala brez vode, ako se prebivalstvo ne spametuje in pravočasno ne neha brezvestno tratiti z vodo.

Pumpe komaj še dosegajo nizko talno vodo, vendar morajo biti z največjo brzino v obratu noč in dan, ker je dnevna poraba narasla na 120.000 hl.

Mestni magistrat bo brezobzirno zaprl vodo vsakomur, ki bi puščal pipe odprte, škropil s cevjo dasade, ali kakorkoli drugače trafil z vodo. Poleg tega ga zadene občutna denarna kazen.

Ako bi tudi ta opomin prebivalstva ne spametoval, tedaj bi bil mestni magistrat primoran, poslužiti se najskrajnejših sredstev, ki bodo marsikoga zelo občutno zadele.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 16. avgusta 1917.

Občno konsumno društvo reg. zadr. z o. p. v Trbovljah.

Vabilo

na

redni občni zbor

kateri se vrši v nedeljo dne 19. avgusta 1917 ob 4. uri popoldne v prostorih Delavskega doma v Trbovljah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorstva in predlog za podelitev absolutorija.
4. Sklepanje o prebitku.
5. Volitev predstojništva in treh članov v nadzorstvo ter enega namestnika.
6. Preosnova § 16 pravil.
7. Slučajnosti.

Za nadzorstvo:

A. Tratnik.

P. n. člane se prosi, da se v polnem številu zborovanja udeleže.

Iščem za dobo 4 tednov

malo osamljeno sobico, če mo-
hrano. — Ponudbe na upravo lista, goče s

F. BATJEL

Prej v Gorici.

Ljubljana, Stari trg 28

Moška in ženska dvokolesa
še s staro pnevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke.
Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica
na Starem trgu št. 11.

„ASANOL“ ima presenetljiv uspeh pri pokončanju žoharjev, ščurkov, mravelj itd. Ena škatljica stane 1 krono.

„Piff - Paff“ (nadomestilo za podganjo smrt) najboljšo sredstvo za streljanje podgan in miši. 1 pušica stane K 1.50.

„St. Valentinov redilni prašek za prešiče“ je edino uspešno pri prebavi krme, zaradi tega izredno redi meso in toliščo. 1 zavoček stane 1 krono.

Dobi se vseh prodajalnah konsumnega društva za Ljubljano in okolico.